

IND+I
science

Concurs de premis a **assaigs de recerca** sobre **innovació, indústria** i l'agenda de les **ciutats sostenibles**

#FENTLINDI

Simposi Premis IND+I Science 2017

CERC – Barcelona, 8 de febrer de 2018

PREMI POLÍTIQUES D'INNOVACIÓ METROPOLITANA

CARLOS CÁMARA MENOYO

DOCTOR EN SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ I EL CONEIXEMENT

UNIVERSITAT OBERTA DE CATALUNYA

@CARLESCAMARA

Una iniciativa de:

AJUNTAMENT DE
VILADECANS

AMB Àrea Metropolitana
de Barcelona

Pacte Industrial de
la **Regió Metropolitana**
de **Barcelona**

Pla Estratègic
Metropolità
de Barcelona

UCL
INSTITUTE FOR INNOVATION AND
PUBLIC PURPOSE

TÍTOL*

Comuns urbans: lliçons des de la Barcelona de principis de segle XXI. Una proposta de caracterització des de la praxis.

ABSTRACT*

Les crisis sovint van associades a austeritat, però també a innovació. En un context de crisi global que afecta economia, ocupació, habitatge, sanitat... Els comuns urbans no només són una possible resposta sinó que plantegen alternatives innovadores basades en la cooperació, l'autogestió, la preocupació per aspectes socials o l'absència d'ànim de lucre.

Malgrat tenir un potencial innegable, cal admetre que es tracta d'un concepte tan poderosament suggerent com ambigu. Per tal de poder entendre què són, com funcionen i quines potencialitats i limitacions tenen, apostem per una lectura situada i basada en la praxis, a partir de l'estudi etnogràfic de 29 casos d'estudi a Barcelona entre 2011 i 2016.

OBJECTIUS

Donat que el que es busca amb aquesta recerca exploratòria és la construcció de significats, no es parteix d'hipòtesis prèvies sinó que es planteja una recerca inductiva, basada en observacions particulars per tal d'extreure'n uns principis generals que sigui capaç de donar resposta a **l'objectiu principal**:

- **Estudiar, problematitzar i comprendre el fenomen dels comuns urbans**, per tal de:
  - Comprendre la manera en què incideixen i transformen ciutats i societats
  - Comprendre les potencialitats i limitacions per a plantejar alternatives socialment més justes

Per tal de donar-li resposta, després de fer una recerca iterativa basada en *grounded theory*, i després d'haver fet una revisió literària, es marquen els següents **objectius específics**:

- I. Identificar les **reivindicacions polítiques** que hi ha darrera dels comuns urbans
- II. Traçar l'emergència i creixement dels comuns urbans, a partir de les **relacions existents** entre cadascun d'ells
- III. Determinar quin paper juguen la **materialitat física i digital** per assolir els seus objectius
- IV. Aprofundir a la **dimensió autogestionada** de cadascun d'ells
- V. Fer una **caracterització dels comuns urbans**

Sobre relació entre crisi i ciutats:

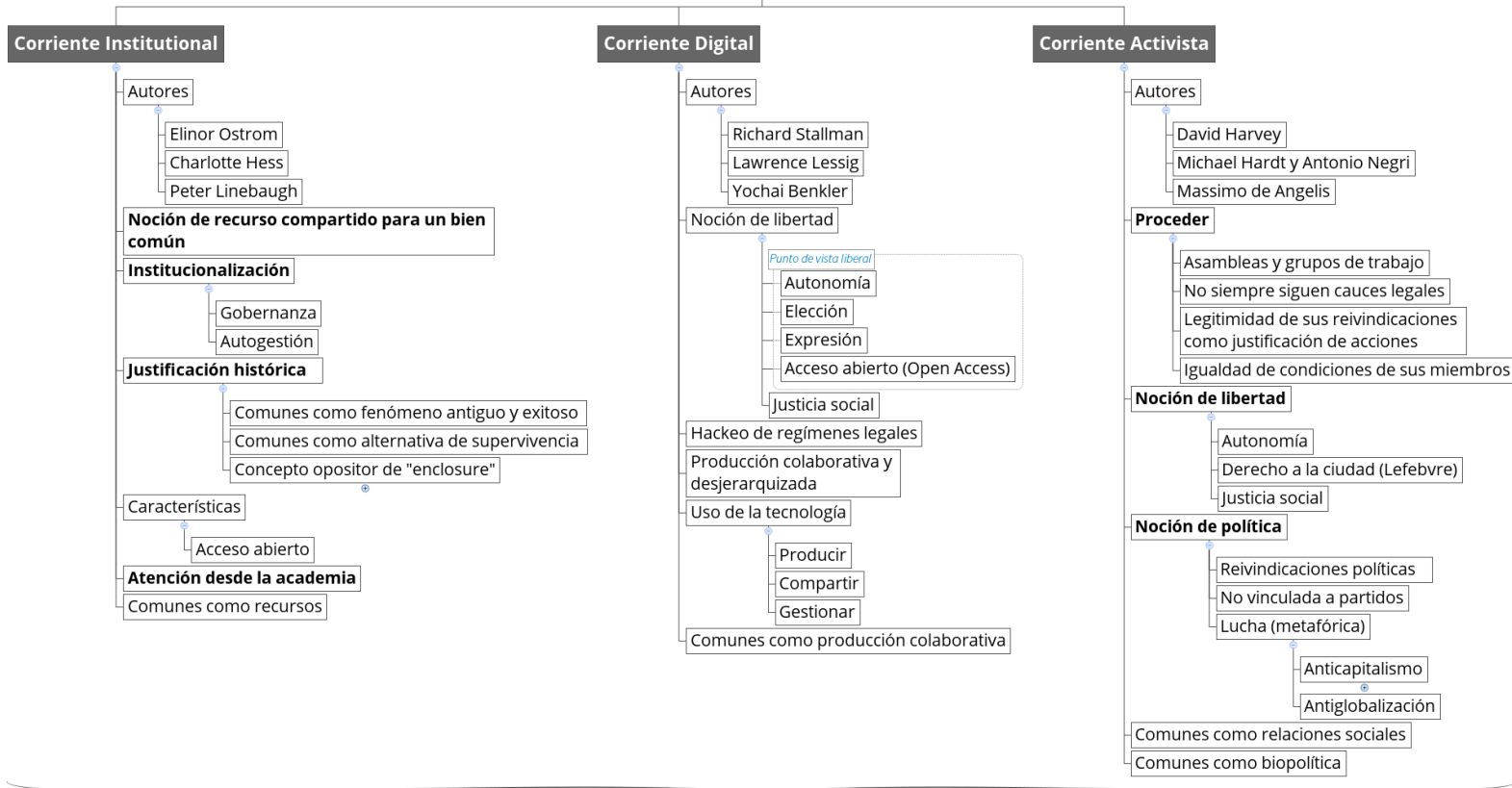
- Ciutat és l'arrel del problema (Burkhalter y Castells, 2009; Harvey, 2012; Marcuse, 2011; Sevilla-Buitrago, 2015b; Stiglitz, 2011...), especialment les polítiques de governança urbana basades en processos d'acumulació per despossessió (Harvey) i convertides en mercaderies per atraure capital exterior.
- Ciutat és la dimensió construïda d'una societat. Societat i ciutat, per tant, es comodifiquen constantment (Castells, 1983).

Sobre comuns urbans:

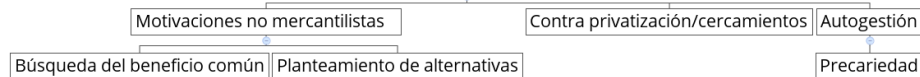
- Subgrup dels comuns, un concepte encara més ampli i molt estudiat a l'acadèmia.
- Tres tradicions d'entendre els comuns que han evolucionat de forma independent i que, de vegades, són contradictòries:
  - Tradició institucional: Ostrom, Hess, Linnebaugh, Bollier...
  - Tradició digital: Stallman, Lessig, Benkler...
  - Tradició activista: Hardt, Negri, Harvey, de Angelis...
- Diversitat d'exemples i concepcions -> Aproximacions teòriques contradictòries.
  - Cal una aproximació des de la pràctica
  - Cal fer una lectura situada en un context determinat

MARC CONCEPTUAL

Comunes urbanos

Aspectos compartidos por todas

Resultats obtinguts:

- Proposta de caracterització dels comuns urbans, inclusiva i basada en 5 dimensions d'anàlisi → major comprensió del fenomen.
  - Identificació de potencialitats i limitacions

Contribucions:

- A nivell teòric:
  - Identificació de 3 tradicions independents que conformen el discurs i narrativa dels comuns urbans.
  - Identificació de categories d'anàlisi → disseny d'un *Toolkit* analític.
  - Identificació de paper clau d'elements tradicionalment no considerats:
    - Materialitat, xarxes, reivindicacions.
- A nivell metodològic:
  - Anàlisi innovador i transdisciplinar dels comuns urbans
    - Lectura situada i basada en la praxis.
  - Combinació de tècniques qualitatives (etnografia) i quantitatives (anàlisi de xarxes)